

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor.	— fill.	18 kor.
Egy évre	10 kor.	— fill.	18 kor.
Fél évre	6 kor.	— fill.	12 kor.
Negyed évre	2 kor.	— fill.	4 kor.
Egy óra	1 fill.	— fill.	1 fill.
Egyesszámú ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felölős szerkesztő: **Hj. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KEGYÓVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabes petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Tanév elején.

A falusi szülők most izzadnak legnagyobb mértékben a gyermek tanítás terhes gondjai miatt. Az édes anya fáradhatatlanul varrogat, készíti a kis diák staffirungját, az édes apa a heti vásárok szorgalmas látogatója, hogy megteremtse a felső ruházat, a könyvek, a tandíj és néhány havi koszt költségeit. Maga a kis deliquens nyugtalanul várja az utazás óráját és szorongva gondol a bucsu pillantásra.

Ahány öltése van az édes anyának, míg a staffirung elkészül; ahány sóhaja az édes atyának, a míg a költségeket kiizzadja, annyi reményszálát tűznek mindketten szerelmük zálogához s a kamasz diák ugyanannyit a zálogházba szállítható staffirunghoz.

Szegény szülő! Ha tudtad volna, bizony alig szülnéd volna némelyik magzatodat e világra! Remény, kétség, csalódás! Ezek ringatják a szülőket az öröm és bánat hullámain; magasra csigázott vágyak, ernyedésre hajló lélek, léhaság, könnyelműség vezérlik az ifjak részét.

Van-e igazság e pessimismusban, azt ítélje meg az olvasó, de ugyanakkor tegyünk úgy, mint a lelkiismeretes

orvos, aki a betegség tünetjének megállapítása után a legmegfelelőbb orvosságot kutatja s annak következetes, pontos használatára utasítást adva nyugodtan távozik betegje mellől.

Ha és a mennyiben igazság van a fenti pessimismusban, igazság az, hogy a szülők nagymérvben okai a gyermekekben vetett remények fájdalmat okozó megsemmisülésének. A család nevelés nincs összhangban az iskolai neveléssel. Ismétlésekbe bocsátkoznánk, ha ezen állításunknak bizonyítékait felsorolnók.

Csak néhány pontot igtatunk ide, mint olyanokat, melyek legfontosabbak. Mindenekelőtt figyelembe veendő az, hogy a diáknak szánt fiu az elemi iskola 5 osztályát igazán jó eredményre végezte-e el? S amikor 5 osztályt említék, ezt azért teszem, mert 22 év óta azt tapasztalom, hogy a csak 4 elemi osztályt végzett tanulók rendszerint nehezebben küzdenek meg a felső iskolák első osztályával. A tanterv és a tananyag különbözet megmagyaráz mindent. Az igazán jó eredményt azért említem, mert az elégséges kalkulus nagyon közel áll az elégtelenhez és sok elemi iskolában egy-

általán ismeretlen dolog az osztály ismételtetés, így hát akár érdemli a tanuló, akár nem, az elégséges tanjegyet megkapja.

Számot kell vetni azzal, hogy mire van a fiúnak legnagyobb hajlama.

Számtalan pálya van, melyen hat elemi osztálylyal is boldogulhat. Alsóbb fokú kertészeti iskola, ipariskola, földmives iskola, vinczellér képezde stb. sok embernek kezébe adja a kenyérszerzést. Senkise erőltesse tehát a fiát tudományos pályára, sőt az okos szülő tartsa vissza attól, mert a boldogtalanság és sok keserűség kuforrását ezzel zárja el maga elől. Divatba jött pár év óta, ezrével lépik meg a tanító és tanítónőképző intézeteket s divat már régóta, hogy a tanár urak a középiskolai 4-ik osztályu bukásra méltó deákokat csak úgy eresztik ki a 4-ikből bukás nélkül, ha megígéri, hogy eltávozik onnan. Az ilyen had különös kedvvel özőnlük a képezdebe s a szülő is úgy gondolkodik, hogy hadd legyen fiából legalább tanító.

Óriási tévedés! Ismertem egy híres képezdei igazgatót, a boldog emlékü B. Ignácot, a ki majd félszáz évvel ezelőtt könyörtelenül bevágta a kép-

Néha ugy érzem . . .

Néha ugy érzem, hogy
Nem köt hozzád semmi,
És hogy el is tudnék
Nálad nélkül lenni

Néha meg ugy érzem
Megőrülök érted l
S éjjel nappal egyre
Üldöz a te képed.

Tudod mindakettőt
És csak nevensz rajta,
Hiszen minden legény
A leány bolondja.

Vértessy Gyula.

A debreczeni zendülők.

— Elbeszélés. —

Irta: **Oláh Gábor.**

A prédikátorok kunyorálására a kis akasztófáraláló Csehi egyszer csak azt kiáltja ki szörnű érthetően:

— Turdus sibi malum cacat! (A rigó bajt k-k-l magának. T. i. a huross rigó gajából készül az az enyv, melylyel a huross

rigót megfogják.) Ez a mondás kegyetlen arczulesapása volt a tanács tekintélyének.

Szokolai magánkívül ordította már:

— Métélyek! Latrok! Vasat nekik! Előre, fegyveresek! Be kell törni az ajtót! Lánczra kell verni a két főkolompot! A többit hazaverni anyja keservébe!

A fegyveresek ott teremnek. Erre csak megzendül az egész collegium, a maga rettenetes háromszáz torkával: „Ad arma! Ad arma!” (Fegyverre! Fegyverre!)

Kitört a vihar.

A cétusok ajtai kinyíltak: s eleven ördögök repültek a tanács nyakába. Szokolainak idejében eszébe jutott, hogy a kint fegyverező városi népet is beszólítsa. Berontanak vagy százan. Neki az udvaron rajló suhancz ifjuságnak. Nosza, támad csepetaté, láрма és rialom! A veres toronyban kezdik félrevernü a harangot. A vásáros nép, mint birkanyáj a vezérürü kolompjára, rohan, tódul a templom környékére. Száll a levegőben a rémhír: „A deákság fellázadt! Ölnék, gyujtogatnak! Fegyverbe polgárság!” Lovasok vágatnak, iszonyu port verve. A hazatérő csorda megvadul a pogány zsvajtól; s utcza szélt kap magának és bömbölve száguld, eszök vesztett gyermekek seregén keresztül. A város kifordul önmagából. Átláthatatlan por felleg nehezedik az egész piacra.

A collegiumban pedig folyik a munka. Az udvarra kirohant deákságot visszaverte a városi nép cétusaiba. Azok ott bezarkóztak, csapván egetverő réjázást.

Ezalatt a fegyveres utcza kapitányok nekiesnek a szenioratus ajtajának. Szekerével bevágják. Bedől a két szárny, kétfelé csapódva. Bent tömött sorban ott sötétlik a tizenkét esküdt deák alakja. Fegyver van tiznek a kezében, kettő egy-egy gerundiumot szorongat markában.

Szokolai még egyszer elkiáltja magát:

— Marozsán! Csalánosi! Adják meg magokat a törvénynek!

— Ilyen törvényt nem ismerünk! — zug a válasz.

— Akkor lánczot rájok!

A fegyveresek rohamra sorakoznak.

Csalánosi megforgatja vicsorgós élű szablyáját, odapislant Kisvárdainak s azt mondja:

— Rajta, fiuk! Irgundum gulé!

És összekavarodnak az utcza kapitányokkal.

Ekkor aztán csunya dolog történt.

Szokolai, a helyett, hogy így ráijeszítve a deákságra, visszavonult volna fegyvereseivel, elvakult baragjában maga uszította ütésre-vágásra zsoldosait.

Szörnű kaszabolás támad.

Csattog a kard, reped a dolmány;

zöintézet ajtaját az ilyen népség előtt, holott az időben a fizetés ügye végtelenül csehül állott. Így kellene tenni ma is — különösen a tanítónőképző intézetekben. Ugyan mi kecséget lát a szülő leánya jövőjét tekintve, ha tudja, hogy ma kétezer okleveles tanítónő van hivatal nélkül. De egyébként is mi vonzza az ifjakat e pályára, midőn nyílt dolog, hogyha egy számar nem tud mást megrugni, akkor a tanítót rugja meg.

Budapestten egy önmagával meghasonlott, elernyedelt lelkű ember tanbetyárnak titulálta a tanítókat, egy majomszeretettel szaturált beteg ember a tanítót az iskolában testileg bántalmazta, itt Debreczenben is sértő dolyfelfel rágalmozta a tanítóságot egy harmadik beteg lelkű ember, feledve azt, hogy bagoly csufolja a verebet.

Ilyen esetek után nem tarthatjuk kívánatosnak a tanítói állást sem erkölcsi, sem anyagi szempontból.

A nők helyzete sokszor vérlázítóan bosszantó és siralmas. Anyyira siralmas, hogy a másik szempontjából arról beszélni sem szabad.

Tudja, aki ismerte Trefort korát; azóta is úgy van.

Vegyék ezt figyelembe a tisztelt szülők s mindenesetre a praktikus életpályákra készítsék elő gyermekeiket.

Szeretném Benedek Eleknek fiához

döng a gerundium, koppan a kobak, dübög a láb, csörömpöl az ablak. Asztal, ágyak, székek töredeznék, hasadoznák, felborulnak és kicsöppen az első vér!

A nagyorru Kádasnak fegyverén tartott bal karja fejét, bokában leesapja egy martalózt! A szegény Kádas csak eljajdítja magát, kiejti fegyverét és az ágyra roskad.

Csalanosi, mint a verbeborult szemű bika, iszonyatost kurjant ennek láttára s olyat csap a gyilkos kapitány fejére, hogy annak a szeme is csak úgy sórjádzik és felfordul vele a világ.

A kis Csehi végnélkül rikolt és idézi Horatiust:

— Si fractus illabatur orbis: impavidum me ferient ruinae! (Ha romba dől a világ: a romok ráomlása közt is rettentetlen állok!) — Üsd, az ebanyját!

És üt és vág, riadoz.

Hanem sok lud disznót győz.

Egy utcai kapitánynak még kiütötte a balszemét valaki, mire az elbődült s a kis Csehi rögtön ráczitálta:

— Bömböl a mádi torony, a fák füttyörészve legelnek! Zöld torony ágai közt repked egy árva tinó! Nesze, tinó, ez a tied!

S jól horpaszon eserdített egy városi embert.

Hanem utoljára is, sebekkel rakva, elfulladtak az adáz küzdelemben. Vagy husz ember kiverte kezökből a cséphadarót; Marózsánt és Csalanosit, a kikkől száz kis nyílson szivárgott a vér: lefegyverezték, megkötözték; s míg a többi tiz észre térhetett volna kábultságából: puskaközre fogták kettőjüket s a város tömlöcébe kísérték, mint a zendülés fejét.

A többi tizet nem bántották.

(Folyt. köv.)

írott levelét millió példányban sokszorosítva kiosztani az országban. Hadd tudják mindenütt, mikép gondolkozik az okos apa.

Ne nézze azt a falusi ember, hogy a tiszteletes ur, a tanító ur, a korcsmáros ur taníttatja a fiát, tehát ő is taníttatja — csak azért, hogy nadrágos ember legyen belőle. Igenis, taníttassa, de hajlamának, élethivatásának megfelelően.

Sokan vagyunk, akik ma is szívesen lennének falusi kis gazdák, akik függetlenül élnek s élvezik szabadon az Isten szentvilágtemplomának dicsőségét. Mindenre kiterjedő okos gazdálkodás, munka beosztás megadja a család fentartására szükséges összeget — ma bőven, holnap tán szűkebben, de mindenkor elegendően, mert hiszen egy verebecske sem vész el az **Ó t u d t a n é l k ü l**; míg ellenben a szegény kis hivatalnok mindennap és nagyon is bőven kapja az oktalank bántalmazását s anyagiakban is örökkön-örökké szükeztendeje van.

Szentjóby Kálmán.

A „máramarosi zsidókról“.

Írta: dr. Hamvai Lajos.

III.

Eddig igyekeztem megadni az orthodox zsidónak általában és a chaszid zsidónak különösen a természetrajzát, most rátérek arra, hogy mit tett eddig a kormányhatalom, ami ez állapotokat jobbra vagy balra megváltoztatta volna.

A serdültebb nemzedék emlékeztetik arra, hogyha jól tudom a 80-as évek közepén Trefort Ágoston közoktatásügyi miniszter Szász Károly akkori ministeri tanácsos és a zsidó ügyek előadóival tanulmányozás végett beutazta a vármegyét. Hogy minő hatást tettek rá a vármegyének kulturális viszonyai, azt Szász Károly sietett a Vasárnapi Ujságba megírni. Szomorubb képet még nem festettek valamely civilizált ország egy részéről, mint a minőt Szász Károly Máramarosról. Különösen a zsidók elmaradottságáról vetített kép egyenesen megdöbbenítő volt.

Azzal a tudattal mentek el innen, hogy a Kárpátok alján egy civilizálatlan országot fedeztek fel, a melyet a civilizációnak és a magyarságnak legalább a pitvarába bevezetni emberi és hazafias kötelesség. Azt hiszem, hogy addig talán egyetlen állami iskola sem volt e vármegyében és akkor fogant meg az a kormányhatározás hogy állami iskolákkal fogják a vármegyét behálózni.

E pontnál engedelmet kérek arra, hogy — látszólag — eltérjek egy kissé tárgyamtól. Trefort Ágoston, mint az idegenből lett magyarok tulnyomó része, mohó türelmetlenséggel vetette magát arra a gondolatra, hogy az idegen fajokat és nemzetiségeket mindenáron meg kell magyarosítani. Ez önmagában véve természetes és hazafias gondolat.

De, mint afféle doktriner aufklerista, ő is még abban a nehéz hitben élt, hogy tisztán állami iskolákkal ezt a célt elérni lehet. Ez a még mindig meggyökerezett hit Magyarországon kegyetlenül megbosszulta magát. A mi kulturajongóink rávetették

magukat nemzetiségi vidékeinkre és behálózták azokat minden rendű és rangú állami iskolákkal. Igló, Lőcse, Kiszseben, Fogaras, Brassó, Nagyszében, Pozsony, Sopron, Nyitra megteltek állami középiskolákkal, ellenben az egész magyar Alföld és benne Debreczen. Szoboszló, Nyiregyháza, Karczag, Halas, Kecskemét, Szentes, Csaba, Békésgyula vagy teljesen el volt hagyva, vagy a szűkös viszonyok között élő református egyházra volt hagyatva.

És mi lett ennek a következménye? Mikorára feleszméltek, észrevették, hogy teremtetünk magunknak egy nagy nemzetiségi intelligenciát és a magyar fajt kulturánélkül hagytuk.

Vajjon ki ne emlékeznék arra, hogy midőn alig egy évtizeddel ezelőtt a pénzügyigazgatóságokat szervezték, az 50 egy néhány pénzügyigazgató között alig akadt 5, mondd öt magyar nevű ember; az ugyanakkor kinevezett néhány ezer hivatalnok tekintetében is csak ilyen volt az arány.

De tovább megyek, nem sokkal kedvezőbb volt az arány a tanári és tanítói karunkban sem.

Távol áll tőlem a gondolat, hogy ezeknek a hazafiságában, vagy magyarságában kételkedném, de felteszem a kérdést, hogy nem az lett volna-e a természetes és okos kultur politika, hogy az iskolák megfelelő elhelyezésével a magyar fajnak arra való elemeit neveltük volna ezekre az állásokra? Azóta okosabbak lettünk; tanultunk a magunk karán és igyekeztünk a multnak hibáit jóvá tenni.

Ha ma tabula rázat tudnánk csinálni közoktatásügyünkben, akkor azt hiszem másképpen kezdenék a dolgot, mint a hogy kezdtük. Én legalább azt tenném, hogy a tiszta tót, oláh és erdélyi szász nép között tót, oláh és szász állami népiskolákat állítanék fel, a melyekben a saját nyelvükön tanítanám meg őket arra, hogy a magyar hazában ne lássanak idegen földet, a magyar nemzetben ellenséget. Ott a hol már, ha töredékesen is magyarság lakik, erős magyar elemi iskolákat létesítenék. Minden közép és felsőfokú iskolát tiszta magyar lakta vidékeken helyeznék el és nem engedném meg, hogy egyetlen idegen nyelvű és szellemű közép vagy felsőfokú iskola legyen az országban, akár magánosok, akár községek, akár egyházak kezén.

Ilyen kultur politika mellett elérnők azt, hogy a nemzetiségek zöme, a mely ugy sem ellenséges indulatu, szívével hozzanak huzna; a ki felső fokú oktatást nyert, az szívből, nyelvben magyar volna; politikai és kulturális intézményeink pedig tiszta magyar elemmel volnának telítve.

Tömeges és czélszerű irányu magyarosítást csak gazdasági létünknek és katonai intézményünknek az idegen hatalmaktól való mentesítése, telepítés, a fidei komisszumoknak a perifériákra való áthelyezésével lehetne megvalósítani.

Erre a kitérésre az alábbi fejtegetésekben szükségem lesz; most visszatérek arra, hogy Trefort Máramaroson is a sablonos állami iskolákkal akart segíteni. Hogy mily eredménnyel, azt sajnos látjuk. Az idegen nyelvű öslakosság egy perzentjét sem sikerült megmagyarosítani.

A zsidók civilizációja érdekében azonban egy másik fontos lépés is történt.

Ministeri rendelettel szabályozták, hogy rabbi nem lehet csak az, aki a középiskolának legalább 4 osztályáról bizonyítványt tud felmutatni.

De hát mi liberálisak vagyunk és szerzett jogokat nem sérthetünk, aki tehát eddig rabbi volt, az nemcsak, hogy abban a községben maradhat meg, a hol eddig

volt, hanem más községben is megválasztható.

Ennek aztán az a következménye lett, hogy a kisebb helyekről fon osabb és jelentősebb helyekre mentek át a rabbik és éppen ott nem lehetett annak az üdvös rendelkezésnek egy egész emberöltőn át fogantatja, a hol a legnagyobb szükség lett volna.

Ezzel a liberális átmeneti rendelkezéssel paralizálták az egész intézkedés hatását. Tetejébe, még a felügyeleti jogot, a vármegyei közigazgatási bizottságokra bízták; rosszabb kezekre már nem bízhatták volna.

Nemrég irtam egy kis füzetet a közgazdaság szervezéséről, abban kimutattam, hogy az állam a vármegyével szemben való bizalmatlanságból 11 fele felügyelői intézményt létesített, amely vagy éppen semmi, vagy csak csekély összefüggésben van a vármegyével.

Az állattenyésztés tekintetében például bizalmatlan volt az állam a vármegye iránt és létesített neki egy külön állattenyésztési felügyelői intézményt. De egy fél millió ember sajátos természetű kulturális ügyét nyugodt lélekkel bízta a vármegyére, amelynek annak természetéről és lényegéről fogalma sincs.

Az államhatalomnak még egy sajátos gyökérével állunk szemben.

Van ugyanis törvényünk arra, hogy zugiskolát létesíteni és fentartani nem szabad.

E mellett van számos rendeletünk, a mely a törvényt akképen interpretálja, hogy a hittani iskolák nem zugiskolák. És különös dolog, hogy ezeket a rendeleteket esetről-esetre éppen olyan vármegyékre hozzák meg, ahol sok a zugiskola és ahol egy-egy erélyesebb szolgabíró végre akarja hajtani.

A dolog ebben az állapotában mit tehetett a zsidó intelligencia, amelyet az előttem szóhoz jutott cikkirő apasztrofal?

Nem tudom, tisztában van-e a cikkirő ennek az intelligenciájának a lelkületével. Ha igen, akkor tudhatja, hogy ez a zsidóság telve van a nemzeti és keresztény civilizáció eszméivel. A nagy Pan halála, Hunyadi Jánosnak a „pogány” törökön nyert győzelmei, Mátyásnak Bécsset vívó csatai, Bocskai, Bethlen, Rákóczi harczai, Kossuth gigászi küzdelme csakugy lelkesítették őt az iskolában, mint a fajmagyart és csakolyan elkeseredést szültek benne azok ellen, akik ellen e harcokat vivni kellett, mint a harczolók ivadékaiiban. A történelmi tudat tradícióvá finomult benne.

De mert az intelligencia rövid idő alatt tette meg ezt a nagy utat, tulnyomó részében ideges türelmetlenség vert gyökereket minden ellen, ami idegen és különösen ama fajrokonai ellen, akiket ő elhagyott, de, akiről ő azt tartja, hogy hátramaradtak.

Ez ideges türelmetlenség abban a törekvésben tör ki, hogy a hátramaradtakat civilizálni kell, magyarosítani kell tüzel-vassal.

Kívánhatni-e józan észszel azt, hogy a hátramaradt ezt az ilyen lelkülettel eltelt civilizátort jó szívvvel fogadja csak azért, mert fajrokon? Hiszen az ebben renegátot lát! Ezért nehéz közeledni hozzá még annak is, aki igazán a szívét hozza elébe.

Mert vagyunk hála istennekmár sokan, akikben már nincsen meg az az ideges türelmetlenség. Nekünk a civilizáció nem új dolog, mi már levontuk azt a tanulságot is, hogy lehetnek boldog és becsületes emberek, akik nem épen úgy gondolkoznak mint mi.

Mi nem úgy fogjuk fel a zsidóságot,

mint egy osztályt, amelynek elől kell járnia civilizáció dolgokban. Mi azt tisztán feleketnek tekintjük, amelynek kebelében épen olyan társadalmi tagozatok legyenek, mint más felekezetében. Legyen tehát munkás, földmives, kis és nagyiparos, kis és nagykereskedő és honoraczió, ugy, mint más vallasuaknál. Az, hogy a maga körében a hasonló foglalkozásuk közül váljon kinek-kinek magánérdeke, de nem érdeke a köznek.

Ebből a szempontból kell tekinteni ezt a tölem pertraktált zsidókérdést is.

Nem áll érdekében sem a zsidóságnak, sem az egész társadalomnak az, hogy mi az orthodox zsidóságot általában, de különösen a chaszid zsidót a magasabb fokú civilizációba — kvázi erőszakkal — belesodorjuk.

Az egész társadalomnak az áll érdekében, hogy a helyes arányú társadalmi tagoltságot állítsuk közöttük helyre. Az államnak, mondjuk, a magyar hazának pedig természetes kötelessége az, hogy az egyes tagokat lehetőleg legközelebb hozza a megfelelő magyar taglalathoz.

De, hogy ezt elérhessük, félre kell tennünk megszokott sablonjainkat; le kell mondanunk szuette elveinkről; hanem olyan eszközöket kell alkalmazni, amelyekkel a ki tűzött célt el is lehet érni. Hogy melyek legyenek ez eszközök, arról később.

Barangolások.

VI.

Az ezüstös haju Fényes huszár barátunk a multkoriban, Annanaptján, az Érmellékre, a Fényesek ősi fészkebe, Csokalyba toborzott egy kiránduló társaságot.

A hajnali vonaton indultunk azon táj felé, a hol a szőlőlevél bokréta hegyoldalak, az Ér kanyargós vizétől öntözött pázsitos völgyek kecsesen simulnak össze. Az erdők, a gyümölcsfák lombjai közül falvaeszkák hegyes toronytetői tűnnek elő. Az Érfolyócska nádas, sásas vizében pedig szárcsa, kacsza bizodalmas fészket épít a családnak. . . . Akkor már az urasági tanyákon, a rakott asztagok mellett, bűgött a cséplőgép is. Más később érett tábláknál kaszáját fenegette az arató. Bent a kalaszok között nagy pipacsoként piroslott a marokszedő lány piros fejkendője.

A tarlón oly sűrűn, oly vastagon sorakoztak a keresztiek, bámultam és magamban dicsőittem az érmenti földek áldott termékenységét.

— Jó föld ez! Szép föld ez! A mi a magyarnak kell, megterem itt minden. Fényes huszár büszkélkedett így származása földjével, melynek közelebb eső falvaiból hivatogatólag integettek némely kuriák magas kémenyei. Amde sok helyről a kuriák ősi családja árván széledt az idegenbe; mert kipuuszította őket a fekete Tisza, a császárkabátos Tisza Kálmán, a középnevesi osztály megromtója. . . . a ki nagyon is későn halt meg mireánk.

A kiskágyai várhegyen fekszik a Fényes huszárék szőlője. Pompásan fakadt új ültetés szőlők. Nádfedeles, zindelytetős tornáczu fehér pajta buzdítja a betérésre a vándort. Fent a hegyoldalán fekszik. A zöldszínű völgybe, melyet szőlőshegyek környékezik: messze repeshet a szem. És mutogatják, az ott a Leszkay féle szőlő. Emide, az emeletes nyaralóháza valami idegen nevű orvos telepedett. Arrébb néhai jó Fráter Imre bátyáknak volt jeles szőlője. Itten meg a Gulácsyak földjét

barázdolják a szőlőtőkék összeborult levelű sorai. . . .

Minket a Gulácsy Sándor sógor, a kékszemű uriczimbor kocsija szállit a hegyaljba a csokalyi jegyző pajtással, Molnár Belával, a ki nanasi hajdu fiu és még a gyermekkorából játszó pajtasom és barátom. . . . Természetesen, mikor így tiz-tizenöt esztendőben egyszer, ha találkozik az ember, nem győz kérdezni, felelni egymásnak és himes pille selyem szárnyán repdesnek elé az ifjúkori emlékek, mikor a nagy fatőre rigó fészekért másztunk, mikor veszedett rozsdás és kapszlis pisztolyból biztosan löttünk és találtunk minden célt. . . . Aztán az első „katzenjammer” emelygős fájdalom. . . . A tánciskolai röpke, ártatlan szerelmek. . . . Ki győzné azokat lebeszélni. . . .

A fehér pajta szobában szalmából font, nyárfalábu dikó. Szalárdon készitenek olyast. Czélszerű alkotmány. Ülünk le. . . . Nézzük, miként gyűlnek a vendégek. . . . Gulácsy Lajos ur, a Fényes huszár másik sógora, külön kocsin érkezik a községből. Arról is nevezetes a családban, keveset beszélni, de mikor szó ott, mindig fején találja a szeget, ha komoly, ha tréfás az eset. . . . Egyébként csokalyi főpénztáros is, régi jó vágasu, vendégszerető, nyílt magyar ur. . . .

Lent az aljban harmadik kocsinak a zörgése hallatszik. A tornáczra gyülekezik ki az egész társaság. Ki vékonyan, ki vastagon kurjongat a szalmakalapos utas felé, ki az első ülésből maga hajtja a lovakat.

— Hó! Megállj! Gyere fel Zsiga!

Ez a Zsiga meg a harmadik sógor, Gulácsy Zsiga bátyánk, a ki, később derült ki, borért igyekezett a szőlőhegyre. . . . De biz' a kerek, mosolygós magyar arcu Zsiga bá'nak itt pihenőt kellett tartani. Nagy tréfabarát Gulácsy Zsigmond. Híresek a ló- és egyéb jószágvásárlásai. Mikor közkívánatra néhány vásári történetet előadott, már szinte nyilallott az oldalunk a kacagástól. Nincs az a kitanult zsidó, cigány kupecz, mely a Zsiga bátyánk eszén tuljárna. . . . Utóbb azonban egy tehénvásárnál mégis becsapta egy oláh pópá. Erre gondolva fejet csóvál Zsiga bá'.

— Ha már a papja is ilyen, képzelhetitek, hogy micsodás lehet a gyülekezet. Leopnák azok a Krisztust a keresztől.

Az étvágy enyhítő falatozás, bicskázás után Zsiga bátyánkat kísértük át a szomszéd pajtájához és pinczejéhez. Nem csoda ha vig kedvre derültünk, hisz már kora reggel borocskával kezdtük a koczingatást. A Zsiga bátyánk szőlőjében, az öreg almafa alatti kerekasztalnál még inkább neki vidámodtunk, még sűrűbben ürült a kancsó. A hamisszemű Gulácsy Sándor már köszörülte is torkát a nótához. Ő a nóta mester a familiában. És csakugy zengett-csengett a szép magyar dal a kies magyar tájon. Csapot-papot ugyan nem felejtett Zsiga bátyánk — az esti Anna napra egy hordó borocskát akart tölteni, de neki buzdulva mondotta:

— A fene nizi már, hogy dilelőtt vagyunk. . . . Hogy is volt az a nóta?..

Hajdinában ilyen nótás, ilyen barátságos, ilyen nyílt kedvű volt a magyar. Ma azonban esztendőről esztendőre keseredik mindinkább a kedve. És a torkába reked a nótaszó.

A nádbokréta érfolyócska kanyarogva folydogál Csokaly körül, mely a nemes Fényes családnak az ősi fészke. . . . Csinos barátságos magyar község ez. Ritka helyen találni annyi tornáczos kuriát, virágos kertek közé rejtett zöldzsalus uriházat. A Fényes, a Noszlopy, Fáy, Gulácsy és még több más

családoknak sorakoznak itt a kuriái . . . Melegedik az ember szive, mikor utcazohoszsant öslakók nevét nevezik . . .

Az atyafiságos szeretetü és szívü magyar urak vendégbarátságát bájosan virágozzák fel az urasszonyok, a vigkedvü magyar lányok szívélyességei. Egyszeriben otthon találjuk magunkat . . . A régi magyar élet tüzhelye még itt nem aludt ki. Sziporkázik. . . De jól is esett a szívemet meg melegengetni! . . .

A csokalyi főbíró urról, Rimay László urról is elmondok már egy esetet. Jellemzi ezen kurucz magyar uraknak az egészséges felfogását.

Csokaji főbíró uram volt az, a ki az adókönyvére azt írta, hogy — haszonbérleti könyv . . .

Ebben a tréfában sok a szomorú valóság. Mert maap a magyar birtokos annyit adózik földje után az államnak, hogy keserűségében nem oktalanul mondja, miszerint az államtól haszonbérleti az ősi földet . . .

Azonban a fináncz zokon vette a főbíró ur följegyzését. Kis híján mult, majd megbüntették érte.

Délben Gulácsy Lajoséknál ültünk a kedves magyar urnó által gazdagon rakott hófehér abroszos asztalhoz. Estendet Gulácsy Zsiga bátyánkánál ünnepeltük a legbájosabb Annuskának a neve napját. Olyan sok urfi, kisasszony gyült össze az öreg kuriakból, lakodalomnak felillett ez a rögtönzött összejövetel.

A „Rác banda“ muzsikája mellett szép magyar táncra is kerekedtek, öregek, mint fiatalok elegyesen . . .

Hanem a legszebb, a legkedvesebb mégis az volt, a mikor egyszeresek felállott a társaság és a férfiak, a nők messze hallható hangon énekelték az „Isten áld meg a magyart!“

Kedves testvéreim! Ha valahol összejövünk, ne is felejtjük, ne is mulasszuk el ezt soha. A magyar földnek, a magyar fajnak hűségese szeretete, buzdítása, dicsősége, küzdése, reményfóhásza, ebben foglalnak . . .

És mire észrevettük, felvirradt a hajnal. A kertekből virágszagu levegő csapódott felénk, lágyan simogatva a lányok orozáit, a kik a tánc után csevegve, fecsegve, nevetgélve igyekeztek hazafelé . . . Már piroslott az égája.

Szabad Hajdu.

A király előtt.

Budapestre jött a király
Végrevalahára,
Vár sok fényes büszke urat
Audenciára.

Meghallgatja miniszterek,
Grófok ajakáról:
Hogy lábolhat ki az ország
Sok nehez bajából?

Miniszterek, grófok, bárók
Sok mindent beszélnek,
Tenger baját, hő óhaját
Tudják-e a népnek?

Nem-e jobban megmondanák
Neked a Tiborcok:
Bírnak-e több adóterhet,
Több drága ujenezot?

Uram király, ős Budavár
Mátyás palotája!
Nem libben e elődbe a
Nagy király példája?

Ha már nem szalsz Te a néphez
Az ő példájára:
A grófokat elszalasztod,
Meghivsz egy pár vén parasztot
Audenciára!

S. E.

NAPI HIREK.

Kossuth Lajos nevenapja.

Ma van Lajos napja. Kossuth Lajosnak nevenapját megünnepli minden igaz magyar. E névnap alkalmából most a politikai élet hullámozásának súlyos óráiban kétszeres okunk van arra gondolni, aki a magyarnak hazát, szabadságot, adott, aki szívének minden dobbanásával, nagy lelke óriási erejének minden parányával a magyar haza függetlenségéért küzdött. A magyar szív és lélek képzeletben a kerepesi szent sirhoz száll, hogy bátorságot, erőt és ihletet merítsen ahhoz a megvívandó harcához, a melynél a győzelem ára a magyar haza gazdasági és politikai függetlensége. E harcban, mely ez uttal nem a véres csatamezőn, hanem az országházban és a mindennapi élet mezején folyik, részt vehet minden magyar és kötelessége részt venni a haza minden igaz és hű fiának és minden honleányának.

Apró porszemek alkotják a ropant sivatagokat. A harmatcseppek sziklákat repesztenek s életet keltenek; növényt, virágot fakasztanak ott is, ahol a tenyészet az előtt kihalt s a vidék kopár és kietlen volt.

Nekünk is kötelességünk részt venni, Kossuthra gondolva, az ő irányítását követve, abban a munkában, amely a nemzeti, magyar állam, állami és gazdasági függetlenségének kivívásához vezet.

Ebben a szép munkában a nagy államférfiaknál sokszor többet tehetnek a társadalom amaz apró porszemei, akik szorosán egymáshoz simulva, egyfelől a leküzdhetetlen ellentálló erőt képviselik, másfelől pedig megépítik azt az erős várat, a melyen belül a jóllét, megelégedés és a nyugodt fejlődés biztos tanyát lel.

Ünnepeljük, elevenítsük fel tehát a Kossuth Lajos emlékét. És az ő példájából merítsünk erőt a cselekvésre.

Tegnap, hétfőn este, a Törő-féle népszerű vendéglőben, Debreczen város polgársága köréből nagy társaság sereglett egybe.

Kossuth apánk névünnepének évfordulója adta az alkalmat a hazafias, független gondolkozású társaságnak, hogy megemlékezzék a legnagyobbbról, a ki a mi szegény nemzetünk sötét éjszakájában vezérlő csillagul tündökölt mind az idők végezetéig. Igen időszerű a Kossuth Lajos nagy nevének mai korban mentől sürűbben való

szánkba vevése, mert megnehezült az idők viharos járása fölöttünk s jól esik a holtaktól kérésünk azt, mit az élők nem adnak! Ez a debreczeni társaság biztonnal nemcsak a nevére vette ajkára, hanem lelkét is lelkébe oltotta a hontalan nagy magyarnak. Gyönyörű hangulatban repültek az órák! S a hazafias fellángolás szavakat is kéréselt, hogy szivekből, szivekbe szálljon át.

Az egybesereglettek táviratban üdvözölték a nagy Kossuth nagy fiát, a függetlenségi párt elnökét, Kossuth Ferenczet. Ez a távirat így szól:

«Nagyságos Kossuth Ferencz
országgyűlési képviselő urnak

Budapest.

— A magyar nemzet javára, hazánk függetlensége kivívására irányuló önzetlen, nemes munkájához Isten áldását kívánjuk. Nagy hazánkfiú Kossuth Lajos névünnepé alkalmából összegyűlt asztaltársaság nevében:

B. Nagy János

a függetlenségi kör elnöke.

Kubelik János esküvője.

Kubelik János, a világhírű hegedűművész ma reggel 8 órakor esküdt örök hűséget gróf Csáky Kálmánné szül. Széll Mariannának, bessenyei Széll Farkas táblai tanácselnök leányának.

Az esküvő, — tekintettel a menyasszony családi gyászára (Széll Ákos szegedi kir. közjegyző halálára) szűk családi körben történt meg. Az örömszüleken kívül jelen voltak báró Josinczy Miklósné, gróf Csáky Adorján a menyasszony tanuja, Skviran Gyula a vőlegény tanuja, Schwab Lajos zongoraművész, Janesó Dezső ügyvéd és dr. Popper Mór, Kubelik ügyvéde.

Az esküvő után a fiatal pár egyenesen a vasúthoz ment és a gyorsvonattal Bécsbe utazott. A boldog pár holnap reggel Bécsből Prágába utazik. Kubelik anyjához, ahol e hó 27-ig maradnak. Prágából három heti üdülésre Marienbadba utaznak.

Az egybekelési ünnepély habár a legnagyobb eseményben ment végbe, Kubeliket mégis elárasztották üdvözlő táviratokkal. A tegnapi nap folyamán Angol, Francia, Németországból számos üdvözlő táviratot kapott. Az üdvözlő táviratok közül rendkívül jó hatással volt gróf Vass Jánosnak Deésről a menyasszonyhoz intézett következő gyönyörű versbe foglalt távirata:

„Elhagyja egy szelid galamb
Puha meleg fészket,
Hortobágyi pusztaságon
Könnyes szemmel néz szét.
Sütkérezik napsugárban
S csak az legyen gondja,
Hogy a férje koszuait
Debreczenbe hordja,
Törülj könnyet, ha elsírtad
Azt, hogy Isten veled!
Magyar Hazát, magyar asszony
Soha el ne feledd!“

Szeptember végén Kubelik egy évig tartó művészi körútra indul. Kubelik körútja a következő terv szerint megy végbe:

Október és november: London, Anglia,
Skótszág és Irland. Deczember: Oroszor-

szág. 1904. január: Ausztria nagyobb városai. Február: Olaszország, Délfranciaország. Riviera. Március: Páris. Április—Május: Belgium, Hollandia. Junius—július ismét Angolország.

Új honpolgár.

Majna Mátyás szabósegéd ma tette le a honpolgári esküt Kovács József polgármester előtt.

A Munkás Dalegylet diadala.

Debreczennek egyik legizmosabb dalárdája, a Munkás Dalegylet, mint megirtuk, szintén részt vett a temesvári országos dalünnepen. A dalverseny eredményét tegnap hirdették ki. A Munkás Dalegylet ötödik díjat nyert s megkapta a temesvári Typographia díját. A nyiregyházi dalegylet a budapesti könnyvnyomdászok ezüstkoszorúját, a hajduszoboszlói dalárda a Ganz-gyári dal-kör lyráját nyerte el és a hajdunánási dalárda is kapott egy ezüst serleget.

Székely fiúk Debreczenben.

A debreczeni székelytársaság nagy buzgóságot fejt ki a székelyek érdekében. Ujabbban a székelyfiukról gondoskodik s azokat elhozatva a székelyföldről jóra való debreczeni iparosokhoz adja tanulónak. A debreczeni iparosok pedig annyira vágyanak a székelyfiuk után, hogy most is negyvenketten jelentkeztek, a kik székelyfiukat szeretnék a mesterségbe bevenni. Csőtörtökön tizenkét székelyfiu jön Debreczenbe s ezeket különféle mesterségre való hajlandóságuk szerint osztják be a jelentkező iparosokhoz. A debreczeni székelytársaság különben gondoskodott róla, hogy még több fiu jöjjön a székelyföldről Debreczenbe, a hol nagyon szeretik őket az iparosok.

Botrány a hazafiság rovására.

A véletlen úgy hozza magával, hogy midőn lapunk mai számában is közöljük, folytatjuk Hamvai Lajos dr.-nak „A máramarosmegyei zsidókról” írott figyelemreméltó és érdekes cikksorozatát, az elvakultságnak egy fölháborító esetéről kell megemlékeznünk, mely egyszersmind újabb adat is ezen cikksorozathoz. Még pedig megdöbbentő adat. Mert nem valahol a határszéli hegyek között történt meg, hanem nagy magyar Debreczen közvetlen szomszédságában. És bár manapság Magyarországon semmi sem lehetetlen, bár itt manap sok minden orczapíró dologhoz hozzá kellett törődnünk, valójában megdöbbenne és fölháborodva vettük és olvassuk a Hajdusámsónból érkezett szomorú példát. E hír szerint ugyanis (a hír beküldőjének megbízhatóságában és pártatlanságában nincs okunk kételkedni) a napokban történt a Debreczen melletti Hajdusámsónban, hogy egyik intelligens zsidócsalád ünnepelte a ház leányának lakodalmi ünnepélyét, melyre messze földről sereglettek a rokonok és barátok, hogy az ifju pár egybekelésén az ünnepelőkkel ünnepeljenek. Az egyházi megáldás szertartását négy rabbi végezte és mikor az ünnepély ezen része véget ért és annak társadalmi része hatalmasabb arányokat kezdett ölteni, az egyik nagyobb városi rabbi a fehérasztal mellől felállott és pár szóban éltetni akarta az ifju házas párokat. Azomban csak addig juthatott szónoklatában:

— Tisztelt hölgyeim és uraim.

Mert a szép magyar szavak hallatára a hajdusámsóni obskuros rabbi felugrott és mellére vágván — kijelentette, hogy ha a rabbi ur „m a g y a r u l” meri szónoklatát tartani, ő azonnal távozik a lakodalmi ünnepélyről . . .

A lakodalmi közönség nagy megdöbbennéssel hallotta ezt a kijelentést és állítólag maga a szónok rabbi utasította volna rendre a magáról ennyire megfélemedezett férfit, a ki a hazafiság tekintetéből leg súlyosabb megítélés alá eső kijelentésével, megdöbbentő felfogásról és érzelemről adott bizonyosságot. Mi ezen szomorú eset felől az ítélet mondást a mennyiben hirt hitelesen meg nem czáfolják! — rábizzuk a hazafias zsidóságra, melynek első sorban kötelessége leszerelni az ilyen hálátlansággal párosult lelki vakságot és gyülölködést.

Egy régi magyar ur halála.

Szabolcsmegyéből, a közeli Ujfehértóról szomorú hír érkezik egy régi magyar urnak a haláláról, ki egyidőben nemcsak Szabolcsvármegyében, de itt a hajduságon is szerepvívó hazafi volt. Csajkos Gyula, ujfehértói földbirtokos, 1848—49-iki főhadnagy, Nagykálló volt országgyűlési képviselője. Ujfehértón, életének 74 ik évében meghalt. Temetése e napon 18 igan ment végbe s sirjánál dr. Mezőssy Béla országgyűlési képviselő tartott emlékbeszédet.

Elhunyt jegyző.

Baranyay Lajos, volt püspökladányi főjegyző Hajduszováton, életének 62-ik évében hosszús szenvedés után meghalt.

Óriási tüzvész Budapesten.

Budapesten tegnap este olyan óriási tüzvész pusztított, melyhez hasonló a fővárosban meg nem volt. A Kerepesi úton levő Párisi nagyruház kigyuladt s pár pillanat alatt lángtengerben állott a hatalmas négyemeletes épület s teljesen elhamvadt. Az emeleti lakások telve voltak lakókkal, de a szűk lejárón menekülni nem lehetett. A harmadik, negyedik emeletről, hogy elkerüljék a rémitő halált, asszonyok, férfiak az ablakon át az utczára ugráltak. Sokan az utca kövezetén terültek el holtan, összeroncsolt tagokkal. Ezideig 14 halott és 14 súlyosan sebesült fekszik a Rókus kórházban. A lakók nagy része nem tudott menekülni, ott pusztult el, úgy hogy azok száma, kik a tűzben lelték halálukat s a romok között fekszenek többre becsülik harmincznál. A katasztrófa óriási izgalmat keltett a fővárosban.

Az Abeles-féle

elemi és polgári leányiskola igazgatósága (Hatvan-utca 23.) értesíti a t. szülőket, hogy a jövő tanévre való beiratkozások naponta délelőtt 9—12-ig, délután 2—4-ig eszközölhetők. A tandíjak úgy az elemi, mint a polgári iskolában mérsékeltek.

Tűz Sámsonban.

Hajdusámsónban a napokban nagy tűz volt. A tűz B. Tóth Mihály ottani lakosnak 12 méter hosszúságú és 4 méter szélességű lakóházát emésztette el. Az égő lakóháztól kigyuladt a mellette levő istálló is és az is leégett. A kár mintegy 2000 korona. Sem a lakóház, sem az istálló biztosítva nem volt.

Eljegyzés.

Békési Albert, a Phönix biztosító társaság titkárának kedves leányát B é k é s i Blanka kisasszonyt eljegyezte Weiszhaus Dezső Nyiregyházáról.

A vásártér világitása.

A vásártér világitása immár csak pár hét kérdése. A légszuszgyar munkásai a csővezetéssel rohamosan haladnak előre s már a Széchenyi-utczai kaszárnya előtt járnak. A kaszárnya mellett a nyaralók felé vezető Széchenyi-úton egy mellék ág tér el s a munkálatok most ezen a részen folynak. Ezen a mellékágon három gázlámpa fénye fogja felváltani az eddigi egyiptomi sötétséget.

Vétkes bukás.

Fényes diadala volt ma dr. Kardos Samu ügyvédnek. Rottman Arthur nyiregyházi kereskedőt az ottani törvényszék csalárd bukásért 8 hónapi börtönére ítélte. Rottman megfélebezte az ítéletet. Ma tárgyalta az ügyet a debreczeni kir. tabla s a vadlattot dr. Kardos Samu két óráig tartó védőbeszédének hatása alatt 200 korona pénzbírságra ítélte. Az ítélet jogerős.

Meglopott katonák.

A barak közelében sátoortáborban táborzó 3-ik honvédegyalozered póttartalékosait az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek meglopták. Több felszereléshez tartozó ruhaneveket és egyéb apróságokat vittek el. Az ismeretlen tettesek után egy a katonaság, mint a rendőrség megindította a nyomozást.

Napszurás áldozata.

Tegnap délelőtt összeesett egy munkásosztályhoz tartozó ember, aki rövid kínos vergődés után meghalt. Holttestét beszállították a közkórházba, a hol megállapították, hogy az illető Séra Ferencz napszúrás. Halálát napszurás okozta.

Motorkocsi forgalom.

Szombaton este 8 órakor ismét motorkocsit indítottak utnak a nyiregyházi vonalon. Ezuttal annak kipuhatólása volt a kísérletezés célja, hogy mely módszer után lehet esőkkenten a kiszikrázást. A motoron utazott Siegmeth felügyelő és Debreczeni Jenő mérnök.

Tanító választások.

Balmazújvároson a német ref. egyházban Jóvér Gábor okl. tanítójelölt, H.-Szovátton Némédi Lajos okl. tanító, még a múlt hó folyamán, Hadházon pedig f. 16-án K. Nagy Sándor okányi és Józsa Károly gégyenyi tanítók, a káplán tanítói állásra pedig Kovács Károly végzett hittanhallgató választattak meg tanítókul.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczi-ról és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdékben és könyvkereskedésekben.

Popper Dávidné

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Stone Alex bankirodáját

Széchenyi-u. 19 sz. alá (bejárat Simonffy-u. 20.) helyezte át. Törlesztéses és mindenféle kölcsönöket legelőnyösebben eszközöl.

Innét-onnét.

Diszes ez a mi állomás épületünk. Sikertelenebb vasuti palotája alig is kerül a magyar államvasutaknak.

Mindjárt a belépésnél meglepő a templom nagy fogadó terem, melyben a különféle pénztárak vannak elhelyezve. A trafikos rekeszből kedves leányka arca mosolyog felénk, már hogy a mikor nem duzzog az Irmuska . . . Csak az órát keressük hiában, hogy az utas tájékozva legyen a vasuti időjárás felől. Ilyen nagy vasuti jegyváltó helyet pedig nem tudok elképzelni órá nélkül, azért is írom ezen sorokat, hogy a kiket illet, gondoskodjanak a pontos időt mutató órák beszerzéséről, mert annak a hiányát érezi és panasolja az utazó közönség.

*

Azonban van egy ötletem; ha sokalja a „MÁV.” a Gasparik-féle órák beszerzésére a pénzt, ott van a Tátramászó Siegmeth ur. Ha jól tudom ő mérnök fajta. — Nekem van ideje is hozzá, — megselekedhetné, hogy az állomás előtti kerített, pázsitos körbe — hova ezeknek előtte kaktuszokat ültettek az éjlovagjai — a czirkalmával czirkalmazhatna egy nap órát . . . Erre a czélra alakjánál fogva is igen megfelelő volna ez a hely . . . És ekkor az órák hiánya miatt sem panaszkodhatnának az utazók és még híresebbé tenné a debreczeni állomást a „M. Á. V.” napórája. Munkára tehát!

*

Rendőruramékhöz is volna szavunk. A helyi vasutal is betelepített Hunyadi utcára a jövő s menő forgalom bonyolítására, miért is gyakori itt a fogatoknak a megtorlódása. Pedig ezen kellemetlenségen segíteni lehetne. Hisz rég emegetik a tervet, hogy a közlekedés lebonyolítását a Hunyadi és Deák Ferencz-utczák között megosztják. A Hunyadi-utczán a vasúthoz igyekvő fogatok, a Deák Ferencz-utczán pedig a vasutól befelé törekvő fogatok közlekednének. Hanem mert ez okos, célszerű terv: nem valószínű meg. Eként őrizi Debreczen város abderai hírnevét.

nemes Portörő Kelemen.**Motorkocsi-forgalom.**

Lapunkban foglalkoztunk a motorkocsi forgalom behozatalára vonatkozó ellentmondó hírekkel. — Azóta már megkaptuk az államvasutak debreczeni üzletvezetőségétől a hiteles értesítést mindarra, a mit tudni óhajtottunk.

A közönség jól felfogott érdekében cselekszünk, a mikor részletes leírását közöljük az új menetrendnek.

A motorkocsi forgalom folyó évi szeptember hó 1-től kezdve veszi kezdetét. A debreczen-tiszalöki s a nyiregyház-tiszapolgári helyi érdekű vasutak vonalain kísérletképen lesz életbe léptetve.

E naptól kezdve a debreczen-tiszalöki h. é. vasut vonalán valamennyi személyszállító vonat, a nyiregyház-t. polgári h. é. vasut vonalán pedig Királytelek és T. Lök között 1—1 új személyvonat motorkocsikkal fog közlekedni.

A motorkocsikkal közlekedő vonatokhoz csak II. és III. osztályú menetjegyek fognak kiadatni. Az érvényben levő személy- és podgyász-díjszabások változást nem szenvednek.

A motorkocsi forgalom életbeléptetése folytán a debreczen-t. löki vonalon az összes személyszállító vonatoknak a nyiregy-

házi-t. polgári vonalon pedig a 4712 sz. vonatnak menetrendje megváltozik.

A f. évi szept. 1-től érvényes új, valamint megváltozott menetrendek a következők:

(Első rész.)**Debreczentől—Tisza-Lökig.**

Az első (4302. számú) vonat indul:

	regg.	5 ó	45 p
Debreczenből	5	45	p
Debreczeni-Vásártér	5	52	"
Baromvásártér	5	56	"
Nyulas	6	03	"
H.-Szentgyörgy	6	15	"
Zelemér	6	21	"
Hajduböszörmény	6	54	"
Vidi pusztá	7	09	"
Hajdudorog	7	24	"
Hajdunánás	7	43	"
H.-Nánás-Vásártér	7	47	"
Tedely	8	01	"
Büdszentmihály	8	12	"
Egyházerdő (örház)	8	19	"
Tisza-Lök (érk.)	8	29	"

Ennek a vonatnak Debreczenben csatlakozása van a Budapestről éjjel 7 óra 5 perczkor és éjjel 9 óra 15 perczkor (gyors), valamint a P.-Ladányból éjjel 4 órakor induló vonatokkal. Tisza-Löktől pedig Nyiregyháza d. e. 10 óra 16 perczkor, Szerencsre 10 óra 52 perczkor lehet érkezni.

A második (4308.) vonat csak Nánásig közlekedik. Indul:

	regg.	8 ó	09 p
Debreczenből	8	09	p
Debreczen-Vásártér	8	16	"
Baromvásártér	8	20	"
Nyulas	8	26	"
Hajduszentgyörgy	8	37	"
Zelemér	8	42	"
Hajduböszörmény	8	58	"
Vidi pusztá	9	11	"
Hajdudorog	9	26	"
Hajdunánás (érk.)	9	36	"

Ennek a vonatnak Debreczenben csatlakozása van a P.-Ladányból reggel 6 óra 5 perczkor s Szatmár-Németiről éjjel 3 óra 45 perczkor induló vonatokkal.

A 3-ik (4304. sz.) vonat Tiszalöki megy, de a nánási Vásártéren nem áll meg. Indul:

	déli	12 ó	07 p
Debreczenből	12	07	p
Debreczen-Vásártér	12	15	"
Baromvásártér	12	19	"
Nyulas	12	26	"
Hajduszentgyörgy	12	38	"
Zelemér	12	44	"
Hajduböszörmény	1	02	"
Vidi pusztá	1	17	"
Hajdudorog	1	33	"
Hajdunánás	1	52	"
Tedely	2	09	"
Büdszentmihály	2	20	"
Egyházerdő	2	27	"
Tiszalök (érk.)	2	37	"

Ennek a vonatnak csatlakozása van a Budapest közp. pályaudvarról reggel 6 óra 50 perczkor induló gyors, a P.-Ladányból d. e. 10 óra 50 perczkor induló gyors, a Szatmárról 8 óra 59 perczkor induló s Körösmezőről éjjel 12 óra 1 perczkor induló vonatokkal. Tiszalöktől pedig tovább lehet utazni Nyiregyháza, hova érkezik d. u. 5 óra 13 perczkor s Szerencsre, hova érkezik éjjel 7 óra 3 perczkor.

A 4-ik (4306. sz.) vonat közlekedése hasonló, mint a 3-iké. Indul:

	d. u.	4 ó	36 p
Debreczenből	4	36	p
Debreczen-Vásártér	4	43	"
Baromvásártér	4	47	"
Nyulas	4	54	"
Hajduszentgyörgy	5	06	"
Zelemér	5	12	"
Hajduböszörmény	5	30	"

	d. u.	6 ó	p.
Vidi-pusztá	5	45	"
Dorog	6	—	"
Nánás	6	19	"
Tedely	este 6	36	"
Büdszentmihály	6	47	"
Egyházerdő	6	54	"
Tiszalök (érk.)	7	04	"

E vonatnak Debreczenben csatlakozása van a Budapest közp. pályaudvarról d. e. 9 órakor, P.-Ladányból délután 2 óra 24 perczkor, Szatmárról d. u. 1 óra 57 (gyors) és Körösmezőről d. e. 9 óra 15 perczkor induló vonatokkal.

Az 5-ik (4310. sz.) vonat Nánásig megy.

	Indul:	este 6 ó	46 p
Debreczenből	este 6	46	p
Debreczen-Vásártér	6	53	"
Baromvásártér	6	57	"
Nyulas	7	04	"
Hajduszentgyörgy	7	16	"
Zelemér	7	22	"
Hajduböszörmény	7	38	"
Vidi pusztá	7	53	"
Hajdudorog	8	08	"
Hajdunánás (érk.)	8	19	"

E vonatnak Debreczenben csatlakozása van a Budapest közp. pályaudvarról d. u. 2 órakor induló (gyors), a P. Ladányból d. u. 5 óra 35 perczkor (gyors) s a Szatmárról d. u. 2 óra 52 perczkor induló vonatokkal.

Ezeket kivül van egy 6-ik (a 4312. számú) vonatközlekedés Büdszentmihálytól Tisza-Lökig. Indul:

	regg.	4 ó	14 p
Büdszentmihálytól	regg. 4	14	p
Egyházerdő	4	21	"
Tisza-Lök. (érk.)	4	31	"

Ennek a vonatnak összeköttetése van Nyiregyháza felé, a hova reggel 6 óra 54 perczkor s Szerencs-felé, a hova d. e. 10 óra 52 perczkor érkezik.

Második rész.**Tisza-Löktől Debreczenig.**

Első vonat (4301. számú):

	éjjel 4 ó	53 p
Tisza-Lökről indul	éjjel 4	53 p
Egyházerdő	5	03
Büdszentmihály	5	11
Tedely	5	23
Hajdunánás-Vásártér	5	36
Hajdunánás	5	49
Hajdudorog	regg. 6	02
Vidi pusztá	6	16
Hajduböszörmény	6	36
Zelemér	6	51
Hajduszentgyörgy	6	57
Nyulas	7	06
Baromvásártér	7	12
Debreczen-Vásártér	7	17
Debreczenbe érkezik	7	23

Ennek a vonatnak csatlakozása van a P.-Ladányba d. e. 9 óra 48 perczkor és Budapestre déli 1 óra 50 perczkor érkező gyorsvonathoz.

A 2-ik (4307. sz.) vonat Nánásról indul reggel 6 óra 8 perczkor, érkezik Debreczenbe reggel 7 óra 47 perczkor s lehet tovább utazni a gyorsvonaton Püspökladány-Budapest fele azzal, a melyikhez az első vonatunknak van csatlakozása.

A menetrendje ez:

	regg.	6 ó	08 p
Hajdunánásról indul	regg. 6	08	p
Hajdudorog	6	21	"
Vidi pusztá	6	35	"
Hajduböszörmény	6	57	"
Zelemér	7	12	"
Hajduszentgyörgy	7	18	"
Nyulas	7	27	"
Baromvásártér	7	33	"
Debreczen-Vásártér	7	39	"
Debreczenbe érkezik	7	47	"

A 3-ik (4309. sz.) vonat Nánásról indul d. e. 9 óra 50 perczkor s Debreczenbe érkezik d. e. 11 óra 16 perczkor. Csatlakozása van a Körösmezőre éjjel 7 óra 18 perczkor, Szatmárra (gyors) déli 1 óra 54 perczkor, P.-Ladányba déli 1 óra 25 perczkor, Budapestre este 6 óra 40 perczkor érkező vonatokhoz.

A menetrendje ez :

Hajdunánásról indul	d. e.	ó.	50 p
Hajdudorog	"	10	02 "
Vidi puszta	"	10	15 "
Hajduböszörmény	"	10	33 "
Zelemér	"	10	46 "
Hajduszentgyörgy	"	10	51 "
Nyulas	"	10	59 "
Baromvásártér	"	11	05 "
Debreczen vásártér	"	11	10 "
Debreczenbe érkezik	"	11	16 "

A 4-ik (4305. számú) vonat T.-Lőkről indul déli 12 ó. 50 pkor. A Nyiregyházi d. e. 9 ó. 31 pkor s Szerencséről d. e. 8 ó. 47 pkor induló vonatok csatlakoznak hozzá, tehát Nyiregyházi s Szerencséről lehet jönni e vonaton közvetlen összeköttetéssel. Érkezik Debreczenbe d. u. 3 ó. 19 pkor. Tovább lehet menni : a Körösmezőre éjjel 3 ó 30 pkor, Szatmárra éjjel 7 ó. 7 pkor, P.-Ladányba (gyors) d. u. 5 ó. 3 pkor s Budapestre (gyors) éjjel 9 ó. 35 pkor érkező vonatokon.

A menetrendje ez :

Tiszalókról indul	déli	12 ó.	50 p
Egyházerdő	d. u.	1	"
Büdszentmihály	"	1	" 8 "
Tedely	"	1	" 20 "
Nánás	"	1	" 45 "
Dorog	"	1	" 58 "
Vidi-Puszta	"	2	" 12 "
Hajduböszörmény	"	2	" 32 "
Zelemér	"	2	" 47 "
Hajduszentgyörgy	"	2	" 53 "
Nyulas	"	3	" 2 "
Barom-Vásár	"	3	" 8 "
Debreczen-Vásártér	"	3	" 13 "
Debreczenbe érkezik	"	3	" 19 "

Az 5-ik (4305. számú) vonat ismét T.-Lőkről indul d. u. 3 ó. 45 pkor s Debreczenbe érkezik este 6 ó. 14 pkor. Lehet tovább utazni Szatmárra éjjel 10 ó. 36 pkor, P.-Ladányba éjjel 9 ó. 35 pkor és Budapestre éjjel 5 óra 45 pkor érkező vonatokkal.

A menetrendje ez :

Tiszalókról indul	d. u.	3 ó.	45 p
Egyházerdő	"	3	" 55 "
Büdszentmihály	"	4	" 3 "
Tedely	"	4	" 15 "
Hajdunánás	"	4	" 40 "
Hajdudorog	"	4	" 53 "
Vidi-Puszta	"	5	" 7 "
Hajduböszörmény	"	5	" 27 "
Zelemér	"	5	" 42 "
Hajduszentgyörgy	"	5	" 48 "
Nyulas	"	5	" 57 "
Baromvásártér	este	6	" 3 "
Debreczen-vásártér	"	6	" 8 "
Debreczenbe érkezik	"	6	" 14 "

A 6-ik (4311. számú) vonat csak T.-Lök—B.-Szt.-Mihály közt közlekedik.

Tiszalókról indul	éjjel	7 ó	41 "
Egyházerdő	"	7	" 51 "
Büdszentmihályra (érk.)	"	7	" 58 "

E vonathoz a Nyiregyházi d. u. 5 ó. 37 pkor s Szerencséről d. u. 5. 10 pkor induló vonatoknak T.-Lőkön csatlakozásuk van.

A Nánásvásártéren csak az első vonat áll meg, a többi nem.

A menetrenddel együtt van kiadva a Nyiregyházi—Polgári vonat közlekedés új me-

netrendje. Itt motor kocsik közlekedés csak Királytelek—T.-Lök közt lesz. Ezenkívül gőzmozdonyu vonat is közlekedik ott.

A vonatok közlekedés ideje a közép-európai idő szerint van kitüntetve. Az esteli 6 órától, reggeli 6 óráig terjedő idő éjjelnek van jelölve. Debreczen alatt a Debreczen — nagy állomás értendő.

Imé ezekben közöljük az előttünk igen érdekes menetrendet. Őrizze meg mindenki egyelőre ez utbaigazításul szolgáló cikket, mert szept. 1-től sok hasznát vehetik, míg csak bele nem szokik a közönség az új menetrendbe.

(*)

CSARNOK.

Régi történetek.

Irta : **Morvay Károly** 48/49 honvéd huszár altiszt.

II. (A Nyiri Ferencz grófsága.)

Egy unalmas téli estén elhatároztam, hogy átnézek az öcsémhez Sáros-orosziba. Akkor tanítottam egy félvér pejesikót nyereg alá, gondoltam, hogy hosszabb utban jobban megtörik, tehát arra ültem kora reggel.

Az igáskocsisom meg kísért a hóka nyerges lovon, szegény kehes is volt. Öreg is volt . . . Semmit se tudtam arról, hogy az ottani intelligencia társulattá alakult, hogy az estéket egy helyt s együtt üljék el, és hogy egyesnek ne legyen feles kiadása, határozottatott :

1 ór. Akármelyik társulati tagnak kára esik a lábás jószágában, annak a bőre confiscáltak a társaság pénztára javára.

2 or. A beszálló vendégé — azonképpen.

3-or. A társulat egy elnököt — s egy pénztárnokot választ. Minthogy uri emberek szövetkeztek : ellenőrré nem lesz szükség.

4-er. Az esett jószágok bőre eladását az elnök hajtja végre.

5-ör. A pénztárnok pedig az átadott összegből teát, rumot és czukrot vásárolni tartozik.

Nagy aldomás ivással ejtetett meg a tisztválasztás.

Elnök lett Morvay Pál birtokos, Pénztárnok Szemák Pál plebános, Tagok : Deze-öffy János birtokos, Buday Lőrincz birtokos, Szalontay ev. ref. lelkész, Kádas Ferencz tanító.

Késő este érkeztem. Persze együtt volt az itt felsorolt társaság. El képzelhető, hogy nagy örömmel fogadtak. Be is mentünk jól az éjszakába, a midőn nyugalomra térhettünk. És biz' egy kicsit eltaláltunk aludni, még ágyba voltunk, a mikor kopogtattak az ajtón — és a „lehet“ szóra Szemák Pál lépett be.

Első Napoleonhoz soha tán ember nem hasonlított arcra, termetre, komolyságra mint a plebános. Szellemes, de figurás természetű lévén, mosolygás nélkül jelenté :

— Elnök ur! bevételünk van!

— Kitől?

— A Károly ur lova bucsuzott el (ép most) ebből az árnyék világból!

— Ttyü! az áldóját szent atyám, mondtam talpra ugorva. Sebesen kapkodtam a ruhát magamra, hogy ki mehessek az ölbe. Hát ott feküdt az én hóka igás nyerges lovam kimeredt lábakkal a hidlason. Megkönnyebbült a lelkem, hogy csak ez mirtott meg.

(Csiklandós volt szegény, nem könnyen

állotta a vakarót. Szabó Pali a kocsis, ezért vakszemen találta útni s rögtön testált.)

— Intézkedjen az elnök ur! mondtam, hogy a házba visszatértem, — de remélem, a cigány eljárási költsége a társulat számlájára megy, fejeztem be, mosolyogván.

— Helybenhagyatik! de addig míg el nem fogy a bőre ára : vendégünk maradsz, tette hozzá az öcsém, sőt még el is kísérek Nábrádra . . . Eszmém támadt!

Kezet adtam rá.

— Hivasd el (mondotta az öcsém, hogy Nábrádra megérkeztünk) vacsorára a tanító urat, sorom lesz vele. De te bele ne ártsd magadat a mi ügyünkbe!

Megígertem.

Megérkezett Nyiri Ferencz, a vacsorát felszolgálják. Vacsora után teázgattunk. Nagy legényes esésében szolgálták fel. Nyiri Ferencz uramét erősen rummal.

— Nyiri urnak valóságos szláv típusu arca van, még pedig a javából, kezdte az öcsém.

— Mondták már azt mások is és végig simitá szőke lefüggő bajuszát a rector.

— Jöjjön velünk holnap, viszem Károlyt is magammal. Jó társaság lesz nálam, a mikor kivanja : visszahozom! Felfér egy kis szórakozás a nebulók után. Kezet rá.

— De hétfőre visszazállit Pál ur? . . .

— Szavamra mondom!

Szombaton reggel megálltunk a tanítói lak előtt (a mint megbeszéltük) Nyiri Ferencz készen várt reánk, karján tömött zacskó — és hosszú pipaszárból füstölt . . .

A midőn már a feleutat megtettük, újra előhozakodott a horoggal, a mire rá akarta foglyát fűzni Pál.

— Van nálunk egy ostoba, elbizakodott plebános, ültessük fel! Kiadom a tanító urat menekült lengyel grófnak.

— Hisz ösmer, látott már az ujlaki vásáron, szabadkozott Franczi, mint a papunk hívta.

— Rövid annak az emlékező tehetsége, meg szörnyű rövidlátó is. Jaj de jól mulatnánk!

— Én is szeretném luddá tenni azt a papot, meg is mutatom, hogy értek hozzá.

— Kezet rá! de egy kikötéssel, mondtotta az öcsém, hogy magát siketnek tettei és incognitóját el nem árulja, míg vendégem lesz? De becsület szóra.

— Fogadom becsületekre, mondta rá Franczi nagy komolyan.

— E percztől kezdve tehát a neve Kornyatinszki Kazimir gróf lesz.

Franczi az egész hátralevő uton erről beszélt, hogy ülteti fel a papot. Szinte nagyot lélegzett, a mikor a ház elébe gurult a hintó. Vártak ránk. Kivolt világítva az ebédlő és felterítve az asztal. Egy se hibázott a szövetkezeti tagok közül.

(Folyt. köv.)

Szalon női zenekar.

Ma és a következő napokon Ma

Magyar Mariska k. a. cigányprimásné vezetése alatt a **Magyar király kávéházban** a szalon női zenekar **hangversenyeznek.**

Beléptidij nincs.

Számos látogatást kér

Tisztelettel
Erős Jakab
kávész.

Fűszerkereskedő fiatal
segéd
azonnali belépésre felvétetik. Czim a kiadó-
hivatalban.

Teljes ellátásra két fiu
elvéltatják egy izr. családnál a reáliskola-
val szemben. Czim a kiadóhivatalban.

Tanuló egy igen jó
iparághoz felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

=====

Intézeti

leány és fiu kelengyék
az intézetektől kapott
előírás szerint

készen kapható és megrendelhető

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai cég
fehérmű osztályában
Debreczen, Kistemplom bazár.

11616 és 11618—1903.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdo-
nát képező :

1. Kösély folyó menténi 11 hold
217 □ öl föld, 1903. október 1-től
1909. okt. 1-ig terjedő 6 évre (kikiáltá-
si ár 402 kor.)

2. Szotyori Nagy Károly-féle 8 hold
202 □ öl föld, laképületekkel, szőlő-
ültetvényvel és gyümölcsösökkel együtt
1903. okt. 1-től 1906. okt. 1-ig terjedő
3 évre (kikiáltási ár 1135 kor.)

Debreczenben **1903. augusztus hó
28-án d. e. 9 órakor** a városháza kis-
tanács termében megtartandó nyilván-
os árverésen a legtöbbet ígérőnek
haszonbérbe fognak adatni. Árverelmi
szándékozók tartoznak a kikiáltási ár
10%-át az árverést vezető bizottság
kezéhez készpénzben vagy elfogadható
értékpapírban letenni. Az árverési fel-
tételek városi számvevőségünknel a
hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1903. aug. 21.

A városi tanács.

BÉCSI női ruhakelme és selyem üzletbe

nehány ügyes fiatal eladó állandó
alkalmazást nyer.

Ajánlatok fényképpel, az életkor föl-
tüntetésével küldendők **R. Herz u.
Co. Wien. I. Rothenthurmstrasse 19.**

=====

Ritka alkalom !!

Leszállított árak !

Finom francia batiszt
divatos uj mintákban
27 és 32 kr.

Francia delinek
divatos uj mintákban
37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek
15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa
divatruházában
Debreczen, Kossuth-u. 5.

Szász nemzetiségű joghallgató

a magyar nyelv mielőbbi elsajátítása
végett **tanári** családnál lakást és teljes
ellátást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Gróf Dégenfeld József és dr. Bal-
kányi Miklós

Erzsébet szőlő telepének

elárusító helyisége

DEBRECZENBEN
Simonffy-utczai 1-ső számú városi bérház
3-ik sz. bolthelyiségében

MEGNYILT

s naponként
friss csemege szőlő

olesón kapható.

2372—1903.

Pályázati hirdetmény

Hajdúvármegye Püspökladány köz-
ségben megüresedett főjegyzői állásra
pályázatot hirdetek.

Javadalmazás :

1. Készpénzfizetés 860 kor.
2. Természetbeni lakás.
3. 40 hold 399 □ szántóföld
használat, melynek adóját a község
fizeti.

4. Marhalevél űrlapok kiállítása,
átírása és irányításáért szedhető díjak
fele része.

5. Magán munkálatokért a sza-
bályrendeletben előirt díjak.

Felhivom mindazokat, kik ezen
állásra pályázni óhajtanak s a pályá-
zatra az 1883 évi I. tcz. értelmében
jogosítva vannak, felszerelt kérvényei-
ket **I. évi szept. 4-ig** hozzám adják be.

A választás szept. hó 6 án d. e.
10 órakor Püspökladány községházá-
nál fog megejtetni.

Hajduszoboszló, 1903. aug. 11.

N á b r á c z k y
főszolgabíró.

4015—1903.

Kaszáló haszonbérbeadási hirdetés.

Debreczen sz. kir. városnak a
Nagy Cserén, Paczon és Fancsikán
levő kaszálói az **1903. évi aug. hó
26-án, szerdán**, a Guthon levő kaszálói
pedig az **1903. évi augusztus 28 és
29-én, pénteken és szombaton** a hely-
színén megtartandó nyilvános árverés-
sen haszonbérbe fognak adatni.

Miről a bérelni kívánók azzal ér-
tesítettnek, hogy az árverés a kitűzött
napokon mindenkor d. e. 9 órakor a
nagycserei illetve a guthi erdészaknál
veendi kezdetét, ahol a bérbe adandó
kaszalók jegyzéke és az árverési fel-
tételek előzőleg is megtekinthetők.

Debreczen, 1903. aug. hó 19.

A városi tanács.

Schicht-szappan

Védjegy

szarvas

vagy

kulcs

legkiadósabb és azért a legolesőbb szappan.

Minden ártalmas vegyítéktől tiszta.

Mindenütt kapható!

A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon
a Schicht név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.